

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ГУРТКОВИХ ЗАНЯТЬ З ПЕЧВОРКУ

У статті розглядається значення проектно-технологічної системи при проведенні гурткових занять з печворку, актуальність вивчення техніки печворку для освітньої галузі «Технологія» та проведення гурткових занять, основні етапи проектно-технологічної діяльності, інтерактивні методи та нестандартні заняття. Обґрунтовано особливості технік печворку, квілтіngu та аплікації.

Ключові слова: *проектно-технологічна діяльність, печворк, інтерактивне навчання.*

В сучасній підготовці школярів і студентів за напрямом «Технологія» на зміну фактично ремісничому, тренувальному навчанню має прийти процес формування та розвитку в учнів творчої ініціативи, творчого пошуку, їхня трудова діяльність повинна бути наповнена інтелектуальним змістом, а заняття мають забезпечувати реальні умови для реалізації індивідуальних можливостей особистості. Традиційна предметно-операційна система та відповідно розроблена методика вичерпали свої можливості в нових умовах реформування загальноосвітньої школи, що вимагає нових підходів до методики організації занять.

Провідним напрямом реалізації освітньої галузі „Технологія”, є проектно-технологічна діяльність, яка інтегрує всі види сучасної діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту. Зміст і методика навчання мають будуватися на засадах проектно-технологічного підходу, який ґрунтується на гнучкій організації процесу навчання, де пріоритет належить засобам активного навчання і сучасним педагогічним технологіям, а це, в свою чергу, вимагає розробки відповідної методики.

Слід підкреслити, що саме методичний аспект організації проектно-технологічної діяльності учнів і студентів при викладанні гурткових занять з

печворку не досліджувався. Аналіз педагогічної та методичної літератури з даної проблеми приводить до висновку про необхідність розробки методики організації проектно-технологічної діяльності учнів і студентів на гурткових заняттях з печворку. Питання проектно-технологічної методики досліджували В.Сидоренко, О.Коберник та інші, але їх дослідження не стосувалися гурткових занять. Аналізуючи інформаційні джерела про печворк, можна зробити висновок про те, що відсутня чітка класифікація технік печворку, не досліджено взаємозв'язок печворку, аплікації та квілтіngu.

Печворк – це мистецтво шиття з клаптиків тканини. Техніки печворку, аплікації та квілтіngu мають свої особливості, але їх поєднують загальною назвою «печворк», оскільки всі вони основані на виготовленні виробів з клаптиків тканини. Особливістю технік печворку є з'єднання деталей між собою; особливістю аплікації є закріплення деталей на основному фоні; особливістю квілтінга є простьобування кількох (два і більше) шарів тканини (виконаних техніками печворку чи аплікацією) за допомогою ручних чи машинних швів.

Існує 12 основних технік зшивання клаптиків тканини: акварель, артишок, барджелло, квадрат над площиною, крейзі, орігамі, пуфи, рег, зшиваємо-розрізаємо-зшиваємо, виноградна лоза, криниця, російський квадрат. Аплікація і квілтінг розглядаються як різновид печворку.

Тема «Печворк» передбачена для гурткової роботи учнів і студентів, для проведення варіативної частини за програмою трудового навчання (обслуговуюча праця) у 7-8 класах, для проведення занять з технології за профілем «Художня обробка текстильних матеріалів в техніці Печворк», а також під час проходження технологічної практики студентами.

Проведення гурткової роботи «Печворк» серед школярів слід розпочинати з учнями 7-х класів, оскільки вони вже мають початковий рівень знань і вмінь роботи з тканиною на основі вивчення у 5, 6 класі певних

розділів обслуговуючої праці. До того ж у 7 класі учні вперше знайомляться з проектно-технологічною діяльністю на уроках обслуговуючої праці.

Проведення гурткової роботи «Печворк» серед студентів, майбутніх вчителів обслуговуючої праці, можна починати з I курсу, оскільки в них вже є достатній рівень знань, умінь та навичок роботи з тканиною. Гурткова робота студентів в умовах проектно-технологічної системи дозволить їм краще зрозуміти суть проектно-технологічної діяльності, що необхідно при вивченні ними методики.

Викладання теми «Печворк» доцільне під час проходження літньої технологічної практики студентів, майбутніх вчителів обслуговуючої праці, що урізноманітнить виготовлення ними виробів декоративно-побутового призначення та одягу.

Шкільна програма містить варіативну складову для виконання творчих проектів у 7, 8 класах. Саме тоді можна викладати цю тему для закріплення вже набутих знань, умінь та навичок та для засвоєння нових.

Для реалізації проектно-технологічної системи та ефективного проведення гурткових занять з печворку необхідно:

- Учні і студентів залучати до проектно-технологічної діяльності, яка передбачає виготовлення ними навчальних, творчих проектів.
- Реалізувати основний принцип проектного навчання — особистісно зорієнтований підхід, який заснований на засадах вільного виховання.
- Змінити репродуктивну діяльність вихованців на активну та інтерактивну.
- Переглянути структуру заняття, додавши до неї мотивацію, оголошення очікуваних результатів, рефлексію.
- Зміст проектно-технологічної діяльності має складатися з 4 етапів: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний, заключний.

Проектно-технологічна діяльність є обґрунтованою і спланованою діяльністю, яка передбачає розроблення конструкції, технології виготовлення

і реалізацію об'єкта проектування та спрямована на формування в учнів, студентів певної системи творчо-інтелектуальних і предметно-перетворювальних знань і вмінь.

Проектно-технологічна діяльність формує навички самостійної орієнтації в літературі; активно розвиває мислення; сприяє розвитку інтелектуальних здібностей; дозволяє учням і студентам усвідомлювати себе творцем своєї діяльності; підсилює позитивну мотивацію навчання; формує творче мислення, технологічну культуру; привчає школярів до цілеспрямованої, самостійної, планової та систематичної практичної діяльності; сприяє формуванню культури ділового спілкування, умінь аргументовано захищати свої позиції, мислити оригінально й неординарно; розвиває уяву, що є могутнім стимулом народження нових ідей, пошуку альтернативних рішень; формує внутрішній план дій і реалізує його на практиці.

Проектно-технологічна діяльність (обґрунтована й спланована наперед творча навчально-трудова діяльність, яка передбачає обґрунтування, планування, розроблення конструкції, технології, виготовлення та реалізацію об'єктів проектування), є основою особистісно орієнтованого навчання. Її зміст полягає у тому, що учні, студенти мають обрати об'єкт технологічної діяльності, який має практичне застосування; обґрунтувати свій вибір; виконати художнє конструювання задуманого виробу та його технічне конструювання; підібрати конструкційні матеріали; визначити технологічні операції; обрати інструменти, обладнання; виготовити виріб; проаналізувати й оцінити процес і результат праці; виконати нескладні маркетингові дослідження.

Проектно-технологічна діяльність характеризується творчим процесом, кінцевим результатом якого є розроблення та виготовлення творчого проекту. Творчий проект – це навчально-трудова завдання, що активізує інтелектуальну діяльність учнів і в результаті якої ними створюється продукт, що має певну новизну. Для розробки творчого проекту

рекомендують застосовувати такі методи: фантазування, комбінування, метод фокальних об'єктів, методи комбінаторики, метод створення образу ідеального об'єкта.

Перевага проектно-технологічного методу насамперед полягає в тому, що учні під час цієї діяльності більш активно залучаються до самостійної, практичної, планової та систематичної роботи, в них виховується прагнення до пошуку шляхів створення нового або більш якісного вдосконалення існуючого виробу (матеріального об'єкта), формується уявлення про його майбутнє застосування; розвиваються моральні та трудові якості учня, мотиви вибору професії. При цьому слід особливу увагу приділяти станові інтересу учнів до цього процесу; необхідно стежити, щоб учні доводили свої задуми до кінця, особливо на технологічному етапі.

В умовах проектно-технологічної системи значну увагу на заняттях з печворку слід надавати інтерактивним методам навчання. «Інтерактивний» (від англ. «inter» - взаємний і «act» - діяти) - здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання - специфічна форма організації пізнавальної діяльності, яка має передбачувану мету - створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Під час цього навчання учень стає не об'єктом, а суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником подій і власної освіти та розвитку. Це формує внутрішню мотивацію до навчання та спонукає їх до саморозвитку та самоспостереження.

Суть інтерактивного навчання в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень, і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють, здійснюють. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми. Інтерактивна технологія навчання має позитивні (вчитель може

раціональніше розподілити свій час в корекції навчання окремих учнів, покращується дисципліна та ін.) і слабкі сторони (витрата більше часу на підготовчий етап). Головна риса інтерактивного навчання - використання власного досвіду учнями під час розв'язання проблемних питань. Їм надається максимальна свобода розумової діяльності при побудові логічних ланцюгів.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної, позитивної взаємодії всіх учнів. Відбувається колективне, групове, індивідуальне навчання, навчання у співпраці. В результаті організації навчальної діяльності у класі створюється атмосфера взаємодії, співробітництва.

На заняттях з печворку рекомендується проводити нестандартні заняття - імпровізоване навчальне заняття, що не має традиційної структури. Учитель не дотримується чітких етапів навчального процесу, традиційних методів, видів роботи. Нестандартний урок максимально стимулює пізнавальну самостійність, творчу активність та ініціативу учнів і студентів, такі заняття більше подобаються дітям, ніж буденні навчальні заняття. Для занять з печворку рекомендується використовувати такі види нестандартних уроків: уроки-змагання (вікторини, конкурси, уроки-аукціони, уроки типу КВК), уроки громадського огляду знань (уроки-заліки, уроки-консультації, уроки взаємного навчання), уроки комунікативної спрямованості (уроки-диспути, конференції, телеурок, усний журнал), театралізовані уроки (вистава, концерт), уроки-подорожі, мандрівки, уроки «мислення».

Отже, проектно-технологічна діяльність є цілеспрямованою діяльністю, що полягає в розробці та виконанні проекту від виникнення творчого задуму до виготовлення готового виробу, реалізує провідний метод наряду «Технологія».

Николайчук С.П. Реализация проектно-технологической системы обучения при проведении кружковых занятий по пэчворку.

В статье рассматривается значение проектно-технологической системы при проведении кружковых занятий по пэчворку, актуальность изучения техники пэчворк для образовательной отрасли «Технологии» и проведения кружковых занятий, основные этапы проектно-технологической деятельности, интерактивные методы и нестандартные занятия. Обоснованно особенности техник пэчворка, квилтинга и аппликации.

Ключевые слова: проектно-технологическая деятельность, пэчворк, интерактивное обучение.

Nikolaychuk S.P. Implementation of process design teaching system during patchwork club activities.

This article is dedicated to the significance of design and technological system while teaching patchwork in study groups, the relevance of patchwork technique study for educational field "Technology" and study groups leading, the main stages of design and technological activity, interactive methods and unconventional classes. The peculiarities of patchwork, quilting and applique techniques are substantiated.

Keywords: design and technological activities, patchwork, interactive training.

Використані джерела:

1. Дидактичні засоби і навчальна техніка. Комплексна програма державної національної програми “Освіта. (Україна ХХІ століття)”. Проект. Укл. В. П. Волинський, А. М. Гуржій, Г. О. Козлакова. – К. : ІСДО, 1994. – с. 40 ; 1981. №11. – с. 13 – 19.
2. Пэчворк и квилтинг. Изделия из стеганых лоскутов / Ким Х. Риттер; [пер. с англ. А.Зайцевой].- М.:Эксмо, 2007. – 144 с.: ил.
3. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. – К.: А.С.К., 2004. – 192с.
4. Т. Кравченко, О.Коберник Методика проектного навчання на уроках обслуговуючої праці в 5 класі / Т. Кравченко, О.Коберник. – К: Шк. світ, 2006. – 200 с. – Бібліограф. : с. 198– 199.
5. Ящук С.М. Підготовка студентів до організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання // Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. праць № 22. – Спеціальний випуск: Формування професійної компетентності майбутніх педагогів. – 2008/ Редкол.: Буряк В.К. та ін. – Кривий Ріг: КДПУ, 2008. – С. 174–180.